

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Спеціальна кафедра № 1

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Контррозвідувальна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – за вибором курсанта

Рік набору – 2023

Харків – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Контррозвідувальна діяльність» Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2023. 22 с.

Розробник:

Тимофєєв Антон Олександрович

Затверджено на засіданні спеціальної кафедри №1
(протокол №1 від 12 червня 2023 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні спеціальної кафедри №1
(протокол № 4 від 14 червня 2024 р.)

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародне гуманітарне право
Статус навчальної дисципліни	за вибором курсанта
Викладач	Тимофєєв Антон Олександрович
E-mail	a.o.tymofeyev@nlu.edu.ua
Консультації	Відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	За запитом

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на формування і закріплення умінь і навичок, необхідних для ефективного вирішення співробітниками СБ України завдань, пов'язаних з реалізацією СБУ своїх повноважень у сфері оперативно-службової діяльності, яка пов'язана з застосуванням міжнародного гуманітарного права. Ці знання є важливими у роботі оперативних підрозділів, застосовуються у діяльності слідчих, а також реалізуються в управлінській діяльності СБУ.

В межах навчальної дисципліни будуть опановані компетентності у сфері поняття та принципів міжнародного гуманітарного права, сфера його застосування. Визначено засоби та методи війни, заборонені міжнародним гуманітарним правом. Окремо буде розглянуто основні принципи до кваліфікації діянь як воєнні злочини та конкретні види воєнних злочинів, зокрема ті, які вчиняються на території України.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – надати курсантам знання про:

- історичний розвиток, основні поняття і правову основу МГП;
- взаємозв'язок та відмінності між МГП та іншими галузями міжнародного права;
- методи кваліфікації і класифікації збройних конфліктів та відокремлення

їх від ситуацій насильства (масових заворушень/терактів), а також визначення застосовних до них правових режимів;

- принципи МГП, обмеження і заборон щодо засобів (зброя) і методів (військова тактика) ведення війни, режиму окупації і захисту осіб, що не беруть або припинили брати участь у збройній боротьбі;

- конкретні види воєнних злочинів, які можуть вчинятись в умовах збройних конфліктів.

Головною метою курсу є формування у курсантів навичок аналізу нормативних актів, судових рішень і академічних теорій та застосування їх до конкретних ситуацій, що виникають в ході збройних конфліктів.

Завданням є:

- отримання знань курсантами про основні концепції МГП;
- отримання навичок кваліфікації збройних конфліктів та відрізнення їх від суміжних ситуацій;

- отримання знань про заборонену зброю і тактику ведення війни, правовий режим окупації, правовий режим захисту осіб, що не беруть або припинили брати участь у збройних конфліктах;

- отримання знань про статус і принципи діяльності Міжнародного комітету Червоного Хреста;

- ознайомлення з правовими зобов'язаннями України в сфері МГП, основними нормами щодо притягнення до відповідальності за порушення норм МГП та пов'язану з цим діяльність міжнародних кримінальних судів;

- формування вмінь та навиків практичного застосування норм міжнародних договорів, звичаїв, судових рішень, академічних праць у сфері МГП;

- формування навиків визначення порушень норм МГП в тій чи іншій практичній ситуації та здатності для самостійного опанування проблематики дисципліни.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Кримінальне право, Кримінальний процес.

Кореквізити: Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина перша).

Постреквізити: Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина друга).

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни курсант повинен демонструвати такі основні результати навчання:

РН НД 1 Пояснювати етапи розвитку МГП і міжнародної кримінальної юстиції, виокремити визначальні події та найважливіші правові акти.

РН НД 2 Розрізняти збройний конфлікт і масові заворушення / спорадичні акти насильства, теракти, а також розрізнити міжнародний і неміжнародний збройні конфлікти.

РН НД 3 Аналізувати основні джерела МГП та правильно застосовувати їх для розв'язання практичних задач.

РН НД 4 Працювати в міжнародно-правовому середовищі, використовуючи англійську мову, здійснювати пошук інформації в англомовних джерелах і виконувати іншу аналітичну роботу англійською мовою.

РН НД 5 Уміння відокремлювати заборонені методи ведення війни, акти тероризму щодо цивільного населення тощо, від правомірних методів ведення збройної боротьби.

РН НД 6 Відокремлювати заборонені засоби ведення війни, від правомірних засобів ведення збройної боротьби.

РН НД 7 Розмежовувати при вирішенні практичних задач об'єкти на військові та цивільні, а також відрізнити комбатантів / учасників міжнародних

збройних конфліктів і тих, хто не бере або припинив брати участь у воєнних діях.

РН НД 8 Демонструвати концептуальні знання принципів гуманності, пропорційності, військової необхідності в контексті збройних конфліктів.

РН НД 9 Пояснювати сутність засад відповідальності військових командирів і начальників, а також природу імунітетів глав держав і посадових осіб в контексті відповідальності за воєнні злочини.

РН НД 10 Здійснювати розрізнення між загальнокримінальними та воєнними злочинами в контексті міжнародного збройного конфлікту.

РН НД 11 Виокремлювати елементи злочинів для відповідних складів воєнних злочинів, які вчиняються під час міжнародного збройного конфлікту.

РН НД 12 Здійснювати розрізнення між схожими формами вчинення воєнних злочинів в межах міжнародного збройного конфлікту.

Види навчальних занять та самостійна робота

для здобувачів вищої освіти

№ пор.	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1.	IHL: development, terms, subject, sources	IHL: development, terms, subject, sources	8
2.	Aggression. Concept and types of armed conflicts	Aggression. Concept and types of armed conflicts	8
3.	Basic principles of international humanitarian law	Basic principles of international humanitarian law	8
4.	General characteristics of means and methods of warfare	General characteristics of means and methods of warfare	8
5.	Specific means and methods of war prohibited by international law.	Specific means and methods of war prohibited by international law.	8
6.	Відповідальність держав за порушення норм МГП	Відповідальність держав за порушення норм МГП	8
7.	Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та	Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та	8

	інші міжнародні злочини. Елементи вчинення злочину.	інші міжнародні злочини. Елементи вчинення злочину.	
8.	Воєнні злочини, пов'язані з фізичним насильством.	Воєнні злочини, пов'язані з фізичним насильством.	8
9.	Воєнні злочини, пов'язані з нападами та розграбуванням майна.	Воєнні злочини, пов'язані з нападами та розграбуванням майна.	8
10.	Воєнні злочини, які вчиняються в Україні. Судова практика.	Воєнні злочини, які вчиняються в Україні. Судова практика.	8

Самостійна робота курсантів

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Самостійна робота курсантів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів України та зарубіжних країн, аналіз судової практики;
- підготовка до практичних (семінарських) занять;
- робота над кейсами, підготовка аналітичних доповідей за результатами аналізу практики Міжнародного кримінального суду та інших міжнародних і національних судових та правоохоронних органів (за визначеним переліком справ);
- створення презентацій;
- самотестування;
- участь у конкурсах студентських/курсантських наукових праць;
- підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези, аналітичний огляд тощо);
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, тестування тощо).

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Гаазькі конвенції 1899 р. і 1907 р.

- Декларація про невикористання куль, що легко розгортаються чи спліскуються від 29.07.1899 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_196#Text
- Декларація про невикористання снарядів, що мають єдиним призначенням розповсюджувати задушливі та шкідливі гази від 29.07.1899 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-decl-iv-2-1899?activeTab=default>
- Декларація про заборону метання снарядів та вибухових речовин з повітряних куль від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-decl-xiv-1907?activeTab=default>
- I Гаазька конвенція про мирне вирішення міжнародних спорів від 18.10.1907 р. URL: <https://cil.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2019/02/1907-The-Hague-Convention-for-the-Pacific-Settlement-of-International-Disputes-1-1-1.pdf>
- III Гаазька конвенція про відкриття воєнних дій від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-iii-1907?activeTab=default>.
- IV Гаазька конвенція про закони і звичаї суходільної війни від 18.10.1907 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text
- V Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку сухопутної війни від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-v-1907?activeTab=default>.
- VI Гаазька конвенція про становище ворожих торгових суден при початку воєнних дій від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-vi-1907?activeTab=default>

- VII Гаазька конвенція про обертання торгових суден на судна військові від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-vii-1907?activeTab=default>.
- VIII Гаазька конвенція про постановку підводних мін, що автоматично вибухають від зіткнення від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-viii-1907?activeTab=default>.
- IX Гаазька конвенція про бомбардування морськими силами під час війни від 18.10.1907 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-ix-1907?activeTab=default>
- XI Гаазька конвенція про деякі обмеження у використанні права захоплення у морській війні від 18.10.1907 URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-xi-1907?activeTab=default>
- XIII Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав у випадку морської війни від 18.10.1907 URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-xiii-1907?activeTab=default>

2. Женевські конвенції про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р.:

- Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
- Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії зі складу збройних сил на морі URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
- Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_153#Text
- Конвенція про захист цивільного населення під час війни URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

3. Додаткові протоколи до Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р.:

- Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
- Додатковий протокол Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
- Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III), від 8 грудня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text

4. Конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_155#Text

5. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 р. і два додаткові протоколи до неї URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_157#Text

6. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_021

- Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 25 травня 2000 р. (набув чинності для України 11.07.2005 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_795

7. Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних або інших подібних газів та бактеріологічних засобів від 17 червня 1925 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_198#Text

8. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та їх знищення від 10 квітня 1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_054#Text

9. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_182#Text

10. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_103#Text

11. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибірккову дію від 10 жовтня 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_266#Text

- Протокол про невиявлені осколки (Протокол I) від 10 жовтня 1980 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/ccw-protocol-i-1980?activeTab=default>.
- Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв (Протокол II) від 10 жовтня 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_310#Text
- Протокол про заборону або обмеження застосування запальної зброї (Протокол III) від 10 жовтня 1980 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/ccw-protocol-iii-1980?activeTab=default>.
- Протокол про засліплюючу лазерну зброю (Протокол IV) від 13 жовтня 1995 р. ГКДЖ https://zakon.rada.gov.ua/go/995_894#Text
- Протокол про вибухонебезпечні залишки війни (Протокол V) від 28 листопада 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_c78#Text

12. Конвенція про незастосування строків давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_168#Text

13. Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людства та воєнних злочинів від 26 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_125#Text

14. Конвенція про заборону військового або будь-якого ворожого використання засобів впливу на природне середовище від 10 грудня 1976 р.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_258#Text

15. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_098#Text

16. Договір про заборону розміщення на дні морів і океанів та в його надрах ядерної зброї та інших видів від 11 лютого 1971 р. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/go/995_385#Text

17. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення від 18 вересня 1997 р. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/go/995_379#Text

18. Дублінська конвенція з касетних боєприпасам 2008 р. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/go/995_k20#Text

19. Римський статут Міжнародного кримінального суду: Міжнародний договір від 17.07.1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#n69

20. Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України: Наказ Міністерства оборони України від 23.03.2017 р., №164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-17#n212>

21. Договір про заборону Ядерної зброї : Міжнародна конвенція від 07.07.2017 р. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/tpnw-2017?activeTab=default>

Література

Основна література

1. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с. URL: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/4231_154-.pdf.

2. Сенаторова О.В. Права людини і збройні конфлікти: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська ОО, 2018. 208 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_6_copy.pdf

Додаткова література

1. Грушко М. В. Співпраця Міжнародного кримінального суду та України у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом // Академічні візії. – 2023. – № 23. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/679/701>.
2. Сенаторова О.В. Принципи Нюрнберзького процесу як основа міжнародної кримінальної юстиції. *Теорія і практика правознавства*. 2011. № 1(1). С. 51-63. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/62798>
3. [Тимофєєв А.О.](#) Правова регламентація участі іноземців в міжнародному збройному конфлікті в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 557-559. URL: http://lsej.org.ua/3_2024/135.pdf.
4. Чернобук В. В. Міжнародно-правові стандарти захисту прав дитини в умовах збройних конфліктів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 437-440. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284828/278888>.
5. Andrew Clapham and Paola Gaeta (eds), *The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict*. Oxford University Press, 2014. 909 p.
6. Andrew Clapham, Paola Gaeta, and Marco Sassòli (eds.), *The 1949 Geneva Conventions: A Commentary*. Oxford University Press, 2015. 1754 p.
7. Dieter Fleck (ed.), *The Handbook of International Humanitarian Law*, third edition. Oxford University Press, 2013. 759 p.
8. ICRC Commentary to the I Additional Protocol to the Geneva Conventions of 12 August 1949. 1987 year. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/api-1977/introduction/commentary/1987?activeTab=1949GCs-APs-and-commentaries>.

9. Kretzmer D. Targeted Killing of Suspected Terrorists: Extra-Judicial Executions or Legitimate Means of Defence? *The European Journal of International Law*. Vol. 16. No. 2. 2005. URL: <http://www.ejil.org/pdfs/16/2/292.pdf>.
10. Osaulenko, A., Tarasov, O., Turchina, M., Sviderska, N., & Doroshchuk, N. (2022). Features of correlation between the rules of international and national law. *Amazonia Investiga*, 2022. №11(52). P. 135-141. URL: <https://amazoniainvestiga.info/check/52/14-135-141.pdf>.
11. Shepitko V. et al. Artificial intelligence in crime counteraction: From legal regulation to implementation. *Social & Legal Studios*. 2024. Vol. 7. No. 1. P. 135-144. URL: https://www.researchgate.net/profile/Anatolijs-Krivins/publication/380037652_Preventing_international_threats_in_the_context_of_improving_the_legal_framework_for_national_and_regional_security_Social_Legal_Studios_71_97-105/links/6628fc0206367b604d489a0c/Preventing-international-threats-in-the-context-of-improving-the-legal-framework-for-national-and-regional-security-Social-Legal-Studios-71-97-105.pdf#page=135.
12. UK Ministry of Defence, *The Manual of the Law of Armed Conflict*. Oxford University Press, 2005. 668 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/27874/JSP3832004Edition.pdf.
13. US Department of Defence *Law of War Manual*, June 2015. 1204 p. URL: <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/Law-of-War-Manual-june-2015.pdf>.

Інтернет-ресурси:

1. ICRC databases on international humanitarian law (База даних договорів, звичаєвих норм МГП та національного законодавства з імплементації). URL: <https://www.icrc.org/en/icrc-databases-international-humanitarian-law>.

2. ICRC: Sassoli, Bouvier, and Quintin, How does law protect in war? URL: <https://casebook.icrc.org/>
3. ICRC Training centre – Тренувальний електронний центр МКЧХ. URL: <https://www.icrc.org/en/online-training-centre>.
4. Міжнародний кримінальний суд. URL: <https://www.icc-cpi.int/>.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс спеціальної кафедри №1. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/857-kafedra-dosudovoho-rozsliduvannia-ta-pravovoho-zabezpechennia-operatyvnosluzhbovoi-diialnosti-sb-ukrainy.html>

НЕІК

Електронний курс на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/user/index.php?id=1272>

Вимоги викладача

Курсанти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Курсантам *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання курсантами норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни на лекціях-дискусіях та практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 2, 4, 6). У ході лекції-дискусії курсант може отримати оцінку за трибальною шкалою (0, 1, 2);

- контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, проводиться наприкінці модулів у формі тестування. За підсумками модульного контролю курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 2, 4, 6).

Протягом семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі у формі підготовки індивідуальної роботи (реферат, наукова стаття, тези, аналітичний огляд). Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 20.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль												Індивідуальна робота курсантів (реферат, стаття, тези аналітичний огляд)	Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3			Модуль 4				
ЛК	ПЗ	МК	ЛК	ПЗ	МК	ЛК	ПЗ	МК	ЛК	ПЗ	МК		
max 4	max 12	max 6	max 4	max 8	max 6	max 4	max 8	max 6	max 4	max 12	max 6	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 6	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, управління командною роботою інших курсантів, можливі окремі несуттєві помилки
	4	Добрий рівень засвоєння матеріалу, активна участь в командній роботі, наявність окремих помилок.
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, участь в командній роботі, наявність значної кількості помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Поточний контроль на лекції-дискусії	2	Багаторазова участь в обговоренні теми лекції, відповіді на питання викладача
	1	Одноразова участь в обговоренні теми лекції, відповідь на питання викладача
	0	Жодного разу не взято участь в обговоренні
Тестування	Max 6	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	4	Добре володіння матеріалом, але є окремі помилки.
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної	Max 15	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в літературі погляди щодо предмета

роботи курсантів: Реферат		дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань теми. Робота містить аналіз практики або приклади з практики за тематикою. Робота повністю відповідає вимогам щодо оформлення. Курсант вільно володіє матеріалом.
	12	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно, відсутня творчість і самостійність у висновків. Робота містить аналіз практики або приклади з практики за тематикою. Робота не містить серйозних відхилень від вимог щодо оформлення. Курсант володіє матеріалом.
	7	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом, відсутній аналіз практики або приклади з практики за тематикою. Відсутні власні висновки і оцінки. Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо оформлення. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості висновків
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, зі значною кількістю помилок. Робота оформлена неналежним чином, відсутні посилання на джерела. немає висновків. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Наукова стаття	Max 20	Тема розкрита повно. Проаналізовані наявні в літературі погляди щодо предмета дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань статті. Посилання на джерела зроблені коректно з дотриманням вимог ДСТУ. Робота може бути рекомендована до опублікування.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить змістовні та методологічні помилки. Текст є виключною копіляцією. Посилання на джерела зроблені з грубими порушеннями вимог ДСТУ. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності. Робота не може бути рекомендована до опублікування.

Тези	Max 15	Тема розкрита повно. Проаналізовані наявні в літературі погляди щодо предмета дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань статті. Посилання на джерела зроблені коректно з дотриманням вимог ДСТУ. Робота може бути рекомендована до опублікування.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить змістовні та методологічні помилки. Текст є виключною компіляцією. Посилання на джерела зроблені з грубими порушеннями вимог ДСТУ. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності. Робота не може бути рекомендована до опублікування.
Аналітичний огляд	Max 18	Аналітичний огляд містить всі кейси, які запропоновані викладачем та програмою. У тексті наведений стислий аналіз кейсів, мають місце цитати та аналіз практики. За кожним кейсом здійснені ґрунтовні висновки.
	10	Аналітичний огляд містить більшість кейсів, які запропоновані викладачем та програмою. У тексті наведені цитати, проте аналіз здійснений поверхнево. Висновки здійснені в загальному вигляді.
	Min 0	Аналітичний огляд містить 1-2 кейси, які запропоновані викладачем та програмою. Аналіз здійснений поверхнево. Висновки відсутні. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79

D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34